

ОСНОВИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Викладач: доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти Татьянчикова Ірина Володимирівна

Кафедра: соціальної педагогіки та спеціальної освіти (факультет СПП ЗНУ, корпус 8, вул. Гоголя, 118, ауд. 219) E-mail кафедри: socialped@ukr.net

E-mail викладача: i.tatyanchikova@gmail.com

Телефон кафедри: (061) 228-76-45

Інші засоби зв'язку з викладачем: Viber, Telegram, Moodle. Номер на сторінці курсу в Moodle

Освітня програма, рівень вищої освіти:		ЛОГОПЕДІЯ Бакалавр					
Статус дисципліни:		Нормативна					
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2023-24	Рік навчання	3	Тижні	12
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4	Лекційні заняття – 14 Практичні заняття – 28 Самостійна робота – 48			
Вид контролю:		екзамен					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528				
Консультації: дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю <i>Запис на консультації через ел. пошту</i>							

ОПИС КУРСУ

Курс «*Основи соціалізації особистості з особливими освітніми потребами*» пропонується студентам бакалаврату спеціальності 016 «Спеціальна освіта/Логопедія» третього року навчання. Курс призначений для актуалізації знань та вмінь студентів у галузі спеціальної освіти. Передбачається визначення студентами сутності і особливостей соціалізації, напрямів її забезпечення, доцільний добір сучасних педагогічних засобів впливу на дітей у контексті їхньої соціалізації.

Метою вивчення навчальної дисципліни «*Основи соціалізації особистості з особливими освітніми потребами*» є підготовка студентів, як майбутніх корекційних педагогів, до розв'язання актуальних питань соціалізації взагалі та оволодіння ними методичними основами забезпечення цього процесу в умовах спеціальної загальноосвітньої школи із застосуванням останніх новітніх технологій і досліджень, які можуть бути втілено у навчально-виховний процес.

Завдання курсу: визначення психолого-педагогічних основ розроблення та практичної реалізації педагогічної системи забезпечення соціалізації в спеціальному закладі освіти.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- ✓ організовувати власну працю та навчання, самостійну роботу;
- ✓ аналізувати власні особистісні можливості і обмеження при розв'язанні типових завдань професійної діяльності;
- ✓ проявляти професійно-важливі, особистісні якості відповідно до стандартів професії;
- ✓ виявляти специфіку діяльності корекційного педагога в різних типах закладів освіти;
- ✓ налагоджувати комунікативний контакт та взаємодію зі спеціалістами різних соціальних інститутів, закладів освіти;
- ✓ здійснювати самоосвіту і самовиховання з метою свого професійного становлення й зростання;
- ✓ переносити отримані знання у практичну діяльність

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних та групових завдань розміщені на платформі **Moodle**

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Поточний контроль здійснюється у ході повсякденної навчальної діяльності студентів: експрес-тестування під час аудиторних занять; термінологічні диктанти; виконання практичних завдань (доповіді; робота в мікрогрупах); усні відповіді; контрольні тестування по закінченню вивчення розділів.

При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю. Якщо студент із поважних причин пропустив заняття, для відпрацювання матеріалу йому пропонується виконання пропущених завдань (теоретичних та практичних), що фіксується у вигляді конспекту та проводиться усне опитування щодо вивчених тем.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: екзамен.

Практична частина екзамену (max 20 балів) Практична частина екзамену. скласти психолого-педагогічну характеристику та зазначити особливості розвитку мовлення дитини. Нозологію визначає викладач під час екзамену *Теоретична частина екзамену – підсумкове тестування на платформі Moodle (max 20 балів).*

Концепція викладання

Моя мета – створити комфортне середовище для вашого навчання. Протягом семестру я очікую від вас постійного зворотного зв'язку (ваши запитання, відгуки, критика та пропозиції сприятимуть удосконаленню курсу). Передбачається, що наш з вами діалог буде здійснюватися під час аудиторних занять та на платформах Moodle або Zoom, а також додатково ви можете використовувати електронну пошту, Viber, (номер на сторінці курсу в Moodle).

Під час листування, особливо на початку навчання, вказуйте номер групи та назву дисципліни. І, звичайно, власне ім'я та прізвище. Ваша робоча адреса електронної пошти має містити ваші справжні прізвище та ім'я. Ця вимога пов'язана з великою кількістю студентів, з якими викладач веде листування протягом семестру.

Якщо у вас виникають складнощі при виконанні завдань, обов'язково звертайтеся до мене, не чекайте кінця семестру. Разом ми будемо вирішувати ваші проблеми.

У кожного завдання передбачено певний дедлайн. Терміни виконання завдань ви побачите на сторінці курсу в Moodle (також він буде визначено на початку практичних занять). Якщо ви не встигаєте з поважних причин – ви маєте попередити викладача, і ми з вами домовимось про наступний дедлайн. Але не зволікайте, намагайтеся встигати виконувати запропоновані завдання вчасно.
При оформленні письмових робіт ви маєте викладати свої думки грамотно з дотриманням певних вимог щодо їх оформлення. Означені вимоги можна знайти на сторінці курсу в Moodle. При виконанні робіт дотримуйтесь <i>академічної доброчесності</i> (див. стор. 14).
Для успішного навчання, під час аудиторних або он-лайн занять, намагайтеся проявляти активність, брати активну участь в обговоренні проблемних питань; вносити свої пропозиції та ставити запитання.
Під час он-лайн занять мають бути увімкнені камери. Потурбуйтеся також про навушники та мікрофони. Он-лайн заняття будуть проводитися на платформі Zoom. Завчасно встановіть означений додаток на ваш пристрій. Бажано використовувати комп'ютер або ноутбук. Посилання на заняття ви будете отримувати на свої електронні адреси (посилання також буде прописано у розкладі занять).
Деякі завдання передбачають роботу в мікрогрупі. Це може бути від 2 до 5 учасників. Зверніть увагу – склад мікрогруп може бути довільний (за вашим бажанням) та нормований (за призначенням викладача). Під час роботи у мікрогрупі намагайтеся розподіляти обов'язки рівномірно. Доцільно обирати/призначати <i>відповідального</i> за виконання певного завдання. Це дасть вам можливість ефективно працювати в команді.
Свої оцінки (бали) ви можете побачити на сторінці курсу в Moodle (у вкладці «Цей курс» ви знайдете «Журнал оцінок»). Бали також будуть визначено на практичних заняттях з певними поясненнями щодо виконання завдань.
Додаткові бали можна отримати за наукову студентську роботу, яка передбачає проведення дослідження у межах тематики курсу та підготовку до публікації у наукових збірках або до участі у конкурсі студентських наукових робіт. Детальніше про наукову роботу можна дізнатися під час консультацій.
Крім того, додаткові бали можна отримати за здобутки неформальної освіти. Положення ЗНУ про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, за посиланням http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznachennya_rezul_tat_v_navchannya_otrimanikh_u_neformal_n_j_osv_t_.pdf

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістово го модуля	Вид поточного контрольного о заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
ЗМ 1	Теоретичне завдання – тестування	<p><i>Питання для підготовки:</i> <i>Проблема соціалізації дітей з особливими освітніми потребами на сучасному етапі. Значення соціалізації в процесі підготовки осіб з особливими потребами до самостійного життя. Соціалізація як умова формування особистості людини. Стадії процесу соціалізації: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, трудова та післятрудова стадії. Особливості соціалізації на різних вікових етапах становлення особистості.</i> <i>Соціалізація особистості як предмет педагогічного дослідження. Педагогічні засади процесу соціалізації. Стан теорії та практики по забезпеченню соціалізації учнів з особливими потребами. Пошук шляхів підвищення ефективності соціалізації учнів з особливими потребами в контексті сучасних соціально-економічних змін в суспільстві.</i></p>	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5
	<i>Практичне завдання – Написання есе на тему (обрати 1 з 3-х)</i>	<p>Теми на вибір: «Концепція сучасної спеціальної освіти в Україні», «Соціалізація дітей з особливими потребами – головне завдання спеціального закладу освіти», «Стадії процесу соціалізації в умовах спеціальної школи та їх особливості».</p> <p>Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 4-5 тис. знаків з пробілами.</p>	<p>Максимальна кількість балів (8 балів) нараховується за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання (1 б.); - повнота розкриття теми (3 б.); - дотримання логіки викладу матеріалу (2 б.); - творчий підхід до розкриття теми (2 б.). 	10

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
Силабус навчальної дисципліни

		Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle . Обов'язково – посилання на використані джерела. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528		
Усього за 3М 1 контр. заходів	2			15
3М 2	Теоретичне завдання – тестування	<p><i>Питання для підготовки:</i> <i>Вивчення особливостей соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями.</i> Психолого-педагогічне вивчення особливостей соціалізації учнів на стадіях: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, ранньої трудової підготовки в умовах спеціального закладу освіти. Психолого-педагогічний інструментарій.</p> <p><i>Особливості соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями.</i> Особливості соціалізації учнів на стадіях: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, ранньої трудової підготовки в умовах спеціального закладу освіти. Основні труднощі забезпечення соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями. Труднощі забезпечення соціалізації учнів на стадіях: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, ранньої трудової підготовки в умовах спеціального закладу освіти і в сім'ї.</p>	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5
	Практичне завдання – скласти таблицю-схему «Особливос-	Вимоги до виконання та оформлення: Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle . Обов'язково – посилання на використані джерела. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання (2 б.); - повнота розкриття теми (3 б.) - творчий підхід до роботи (3 б.); - дотримання вимог до оформлення (2 б.) 	10

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
Силабус навчальної дисципліни

	ті адаптації (індивідуалізації, інтеграції, професійного становлення) учнів в СЗО. Підготувати доповідь			
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
ЗМ 3	Теоретичне завдання – тестування	<p><i>Питання для підготовки:</i></p> <p><i>Соціально-реабілітаційна робота у спеціальній загальноосвітній школі. Психолого-педагогічні основи забезпечення соціалізації учнів з інтелектуальними порушеннями на стадіях адаптації та індивідуалізації. Методичні основи забезпечення соціалізації учнів спеціальної школи (мета, організація, форми, зміст, методи, результативність). Формування в учнів молодших класів адаптаційних можливостей в умовах спеціального закладу освіти. Формування знань, умінь та навичок соціальної поведінки та спілкування. Послаблення або усунення показників тривожності та агресивності учнів. Формування у школярів самосвідомості та адекватної самооцінки, розвиток психофізичних можливостей.</i></p> <p><i>Психолого-педагогічні основи забезпечення соціалізації учнів з інтелектуальними порушеннями на</i></p>	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
Силабус навчальної дисципліни

	<p><i>стадіях інтеграції та ранньої трудової підготовки. Методичні основи забезпечення соціалізації учнів спеціальної школи (мета, організація, форми, зміст, методи, результативність). Особливості забезпечення соціалізації учнів на стадії інтеграції. Використання учнями власних позитивних психологічних особливостей у різних сферах життєдіяльності. Особливості забезпечення соціалізації учнів на стадії ранньої трудової підготовки. Професійне самовизначення і самореалізація учнів.</i></p>		
<p><i>Практичне завдання – підготувати конспекти на підставі опрацювання статей щодо визначення основних ключових питань, спрямованих на забезпечення соціалізації учнів на різних стадіях в умовах СЗО</i></p>	<p>Вимоги до виконання та оформлення: Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle . https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528</p>	<p>Максимальна кількість балів (10 балів) нараховується за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання (2 б.); - витримана кількість завдань (3 б.); - правильність складання завдань (2 б.); - відповідність завдань темі (1 б.); - творчий підхід до розкриття теми(2 б.). 	<p>10</p>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
Силабус навчальної дисципліни

Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15
ЗМ 4	Теоретичне завдання – тестування (усне опитування)	<p><i>Питання для підготовки:</i></p> <p><i>Підвищення ефективності процесу адаптації учнів. Посилення процесу індивідуалізації учнів. Підвищення ефективності соціалізації дітей з психофізичними порушеннями в умовах спеціального закладу освіти з урахуванням нової Концепції спеціальної освіти на сучасному етапі. Основні напрями підвищення адаптації учнів у спеціальному закладі освіти. Основні напрями посилення індивідуалізації учнів у спеціальному закладі освіти.</i></p> <p><i>Сприяння інтеграції учнів. Удосконалення соціалізації учнів у процесі професійної підготовки. Підвищення ефективності соціалізації дітей з психофізичними порушеннями в умовах спеціального закладу освіти з урахуванням нової Концепції спеціальної освіти на сучасному етапі. Основні напрями сприяння інтеграції учнів у спеціальному закладі освіти. Основні напрями удосконалення соціалізації учнів у процесі професійної підготовки у спеціальному закладі освіти. Протиріччя, які гальмують професійну орієнтацію учнів.</i></p>	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	5
	Практичне завдання – підготувати таблицю-схему: «Соціалізація	Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4528	Максимальна кількість балів (10 б.) нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (2 б.); - повнота розкриття теми (4 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.);	10

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
 Силабус навчальної дисципліни

	учнів у СЗО»; скласти таблицю «Шляхи підвищення ефективності соціалізації учнів на різних стадіях в умовах СЗО»		грунтовність (2 б.)	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

Наприкінці семестру, під час екзаменаційно-залікової сесії, проводиться підсумковий контроль – залік

Підсумковий семестровий контроль

<u>Форма</u>	<u>Види підсумкових контрольних заходів</u>	<u>Зміст підсумкового контрольного заходу</u>	<u>Критерії оцінювання</u>	<u>Усього балів</u>
<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
 Силабус навчальної дисципліни

Залік	<p>Теоретичне завдання – тестування</p>	<p><u>Проблема соціалізації дітей з особливими освітніми потребами на сучасному етапі. Значення соціалізації в процесі підготовки осіб з особливими потребами до самостійного життя. Соціалізація як умова формування особистості людини. Стадії процесу соціалізації: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, трудова та післятрудова стадії. Особливості соціалізації на різних вікових етапах становлення особистості. Соціалізація особистості як предмет педагогічного дослідження. Педагогічні засади процесу соціалізації. Стан теорії та практики по забезпеченню соціалізації учнів з особливими потребами. Пошук шляхів підвищення ефективності соціалізації учнів з особливими потребами в контексті сучасних соціально-економічних змін в суспільстві.</u></p> <p><u>Вивчення особливостей соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями. Психолого-педагогічне вивчення особливостей соціалізації учнів на стадіях: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, ранньої трудової підготовки в умовах спеціального закладу освіти. Психолого-педагогічний інструментарій.</u></p> <p><u>Особливості соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями. Особливості соціалізації учнів на стадіях: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, ранньої трудової підготовки в умовах спеціального закладу освіти.</u></p> <p><u>Основні труднощі забезпечення соціалізації школярів з інтелектуальними порушеннями. Труднощі забезпечення соціалізації учнів на стадіях: адаптації, індивідуалізації, інтеграції, ранньої трудової підготовки в умовах спеціального закладу освіти і в сім'ї.</u></p> <p><u>Соціально-реабілітаційна робота у спеціальній загальноосвітній школі. Психолого-педагогічні основи забезпечення соціалізації учнів з інтелектуальними порушеннями на стадіях адаптації та індивідуалізації. Методичні основи забезпечення соціалізації учнів спеціальної школи (мета, організація, форми, зміст, методи, результативність). Формування в учнів молодших класів адаптаційних можливостей в умовах спеціального закладу освіти. Формування знань,</u></p>	<p>Тестування передбачає надання відповідей на 40 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів</p>	<p>20</p>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
Силабус навчальної дисципліни

	<p>умінь та навичок соціальної поведінки та спілкування. Послаблення або усунення показників тривожності та агресивності учнів. Формування у школярів самосвідомості та адекватної самооцінки, розвиток психофізичних можливостей.</p> <p><u>Психолого-педагогічні основи забезпечення соціалізації учнів з інтелектуальними порушеннями на стадіях інтеграції та ранньої трудової підготовки.</u> Методичні основи забезпечення соціалізації учнів спеціальної школи (мета, організація, форми, зміст, методи, результативність). Особливості забезпечення соціалізації учнів на стадії інтеграції. Використання учнями власних позитивних психологічних особливостей у різних сферах життєдіяльності. Особливості забезпечення соціалізації учнів на стадії ранньої трудової підготовки. Професійне самовизначення і самореалізація учнів.</p> <p><u>Підвищення ефективності процесу адаптації учнів. Посилення процесу індивідуалізації учнів.</u> Підвищення ефективності соціалізації дітей з психофізичними порушеннями в умовах спеціального закладу освіти з урахуванням нової Концепції спеціальної освіти на сучасному етапі. Основні напрями підвищення адаптації учнів у спеціальному закладі освіти. Основні напрями посилення індивідуалізації учнів у спеціальному закладі освіти.</p> <p><u>Сприяння інтеграції учнів. Удосконалення соціалізації учнів у процесі професійної підготовки.</u> Підвищення ефективності соціалізації дітей з психофізичними порушеннями в умовах спеціального закладу освіти з урахуванням нової Концепції спеціальної освіти на сучасному етапі. Основні напрями сприяння інтеграції учнів у спеціальному закладі освіти. Основні напрями удосконалення соціалізації учнів у процесі професійної підготовки у спеціальному закладі освіти. Протиріччя, які гальмують професійну орієнтацію учнів.</p>		
<p><u>Практичне завдання</u> —</p> <p><u>підготувати</u></p>	<p><u>Практичне завдання виконується під час проведення екзамену</u></p>	<p><u>Максимальна кількість балів — 20, які нараховуються за</u></p>	<p><u>20</u></p>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 НАЗВА ФАКУЛЬТЕТУ
 Силабус навчальної дисципліни

	таблицю щодо основних складових сучасної Концепції спеціальної освіти в Україні; підготувати таблицю щодо основних напрямів корекційної роботи на кожній стадії соціалізації		виконання таких частин роботи: грунтова характеристика завдання – 8 б.; визначення основних складових концепції (нормативних документів) – 4 б.; обґрунтування шляхів вирішення проблеми – 4 б.; оформлення згідно з вимогами – 4 б.	
<u>Усього за</u> <u>підсумко-</u> <u>вий</u> <u>семестро-</u> <u>вий</u> <u>контроль</u>				<u>40</u>

9. Рекомендована література

Основна:

1. Соціальна і життєва практика дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах навчально-реабілітаційних центрів : практико-зорієнтований посібник / За ред. І.Г.Єрмакова, К.С.Тороп, К.В. Рейди. Дніпро : «Інновація», 2018. 382с.
2. Татяничкова І. В. Соціалізація дитини з вадами розвитку : теорія, досвід, технології : монографія. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2017. 457с.
3. Татяничкова І. В. Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами : поради педагогам та батькам : методичні рекомендації педагогам спеціальних закладів освіти та батькам, які виховують дитину з особливими потребами. Слов'янськ : Видавництво Б.І.Маторіна, 2020. 161с.
4. Татяничкова І., Ширіна А. Сходінками інклюзивної освіти : науково-методичний посібник. Слов'янськ : Видавництво Б.І. Маторіна, 2021. 59с.

Додаткова:

1. Набока О. Г., Татяничкова І. В. Спеціальна освіта: сучасні підходи до підготовки фахівців для навчання дітей з особливими освітніми потребами. *Фізико-математична освіта*. 27(1), 2021. С. 76-81.
2. Алексєнко Т.Ф. Соціалізація особистості: можливості й ризики : науково-метод. посібник. Київ : Наука, 2007. 152 с.
3. Висоцька А. М. Організація позакласної виховної роботи в спеціальних навчальних закладах для дітей з розумовою відсталістю (5-10 класи) : метод. рек. Київ : ВГСПО «Нац. Асамблея інвалідів України», 2012. 106 с.
4. Глоба О.П. Регіональне реабілітаційне середовище як фактор соціалізації дітей і молоді з обмеженими психофізичними можливостями : монографія. Краматорськ : ДДМА, 2011. 348 с.
5. Дефектологічний словник : навчальний посібник / За ред. В.І.Бондаря, В.М.Синьова. Київ : МП «Леся», 2011. 528с.
6. Заверико Н.В. Особливості соціалізації підлітків і молоді в сучасних умовах. *Соціальна педагогіка : теорія та практика*. 2015. № 1. С. 30-36.
7. Засенко В. В., Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами : пріоритетні напрями державної політики України в галузі освіти, соціального захисту й охорони здоров'я. *Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання*. 2014. № 3. С. 20-29.
8. Кравченко Т.В. Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім'ї і школи: монографія / Т.В. Кравченко // Інститут проблем виховання АПН України. К.: Фенікс, 2009. 416 с.
9. Лукашевич М.П., Бондарчук Л.В. Особливості соціалізації молоді з особливими потребами : пошук концептуальних підходів. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. № 2. 2006. С. 25-30.
10. Миронова С.П. Робота фахівців з сім'ями, які виховують дітей з особливими освітніми потребами. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2017. № 9. С. 24-32.
10. Москаленко В. В. Соціалізація личности / В. В. Москаленко. К.: Вища шк., 1986. 200 с.
11. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник: у 2 кн. Чернівці : Книги-XXI, 2010. Кн. 1. 2010. 464 с.
12. Панагушина О.Є. Соціалізація дітей підліткового віку у діяльності молодіжних організацій : монографія. Херсон : РІПО, 2010. 248 с.
13. Програми для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей. Виховна робота (5-10 класи) / уклад. : А. М. Висоцька. К.: ВГСПО «Нац. Асамблея інвалідів України», 2012. 198 с.
14. Рогальська І.П. Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві : сутність, специфіка, супровід : монографія. Київ : Міленіум, 2008. 400 с.

15. Тат'янчикова І. В. Корекційно-розвивальна програма забезпечення соціалізації дітей з вадами інтелектуального розвитку в спеціальному навчальному закладі : метод. рек. практ. працівникам спец. загальноосвіт. шкіл. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2014. 163с.

16. Тат'янчикова І.В. Формування в учнів з інтелектуальними вадами життєвих компетентностей в процесі їхньої соціалізації : науково-метод. посіб. Слов'янськ : Вид-во Б.І.Маторіна, 2014. 211с.

17. Тат'янчикова І. В. Соціалізація дітей з порушеннями інтелектуального розвитку : монографія. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2015. 381с.

18. Тат'янчикова І. В., Ширіна А.В. Інклюзивна освіта як сучасна парадигма навчання дітей з особливими потребами. *Інноваційна педагогіка: Науковий журнал*. Вип. 36. 2021. С.115-118.

19. Хохліна О. П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини. *Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Сер. соціально-педагогічна* / за ред.: О.В. Гаврилова, В.І. Співака. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2012. Вип. XX, ч. 1. С.257-265.

Інформаційні джерела:

1. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». Розвиваємо інклюзивну школу разом: партнерство між інклюзивними та спеціальними навчальними закладами. URL : <http://www.ussf.kiev.ua/completedproject/5/>

2. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>

3. Закон України «Про охорону дитинства» URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>

4. Засенко В. В. Сучасні проблеми теорії і практики навчання дітей з особливими потребами. URL : http://canada-ukraine.org/ukr_Journal_V1.htm

5. Конвенція ООН про права дитини. URL : http://www.unicef.org/ukraine/convention_small_final.pdf.

6. Колупаєва А. Інтегративні тенденції в освіті дітей з особливими потребами в Україні. URL : http://canada-ukraine.org/ukr_Journal_V1.htm.

7. Колупаєва А.А. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Київ : А.С.К., 2012. 308 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/958780>

8. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. У разі наявності поважної причини для пропуску заняття або невиконання завдань у встановлений термін, передбачається відпрацювання студентом пропущеного матеріалу протягом наступних двох тижнів, або за домовленістю з викладачем.

За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Усі учасники навчального процесу дотримуються академічної доброчесності. Під час виконання письмових видів робіт або під час підготовки виступів, які передбачають самостійне опрацювання літературних та інших джерел плагіат не допускається. Використання всіх теоретичних матеріалів передбачає обов'язкове посилання на офіційне джерело (автора). Виявлення плагіату стає підставою для незарахування виконаної роботи.

Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу **user123@gmail.com** *не приймаються!*

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методикку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:+380612287550)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>